

Куди б мене не закидала доля,
в синівськiм серці бережу щомить
жовтогарячу золотавість поля
та неба українського блакить...
Леонід Терехович

Закон і прапор

Валентин КОВАЛЬСЬКИЙ

3

Уже вісім років минуло відтоді, як 23 серпня започаткували нову святкову дату – День Державного Прапора України (згідно з Указом Президента України (№ 987/2004)). Щороку на честь цього свята здійснюють цілий комплекс урочистих заходів у Києві та Севастополі, обласних і районних центрах. Водночас у нас ще й досі не реалізували положення статті 20 Конституції України про законодавче встановлення опису й порядку використання державних символів. У чому ж причина такого зволікання з «прапорним» законом?

новляю: 1. Установити в Україні День Державного Прапора України, який відзначати щорічно 23 серпня...».

Уперше над парламентським куполом синьо-жовтий прапор підняли четвертого вересня 1991 року на честь Акта проголошення незалежності України. Ще через п'ять місяців народні обранці ухвалили постанову (№ 2067-XII від 28.01.1992 р.): «Затвердити Державним Прапором України національний прапор, що являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої – синього кольору, нижньої – жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2 : 3».

У червні 1996 року ухвалили нову Конституцію, в якій було визначено таке: «Державний Прапор України – стяг із двох рівновеликих смуг синього й жовтого кольорів» (ч. 2 статті 20 Основного Закону).

У липні 2009-го Іван Засць, Юрій Костенко та Ярослав Джоджик розробили законопроект № 4782 про Державний Прапор України. Згідно з цим документом, зокрема, Кодекс України про адміністративні правопорушення потрібно було доповнити статтею 186-7: «Порушення вимог законодавства щодо офіційного використання Державного Прапора України тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Проте «прапорному» законопроекту так і не судилося стати законом.

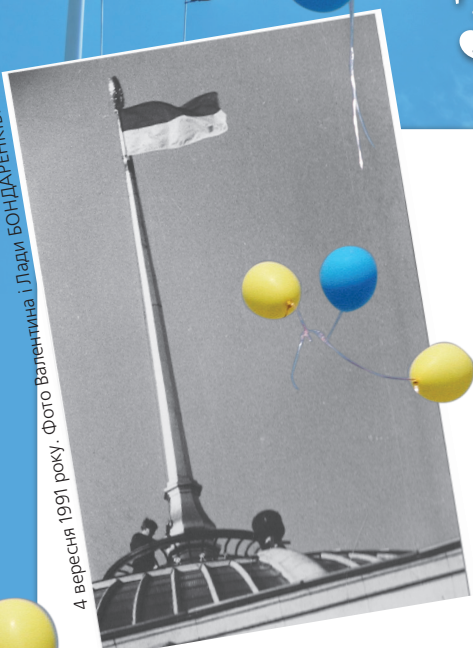
Через два роки (у липні 2011-го) Верховна Рада України 263 голосами відправила його на доопрацювання. Фактично позиція народних обранців збіглася з висновком головного науково-експертного управління (ГНЕУ) апарату Верховної Ради України: «За своїм змістом та обсягом поданий законопроект не забезпечує вичерпного регулювання порядку офіційного використання Державного Прапора України та не встановлює загальних правил щодо його неофіційного використання...».

На думку ГНЕУ, потрібно «розробити й прийняти єдиний закон, який би встановлював опис та порядок використання всіх державних символів України». Очевидно, на порядку денному це питання знову поставне лише після парламентських виборів-2012. За чинною Конституцією цей закон приймається не менш як двома третинами конституційного складу Верховної Ради України.

Як відомо, українська «прапорна» традиція формувалася протягом багатьох століть починаючи ще з Київської Русі та Галицько-Волинського князівства (його землі вже в XIII столітті називали Україною).

Після розвалу Російської імперії на розробку державної атрибутики серйозно вплинула Центральна рада УНР: 22 березня 1918 року жовтоблакитний прапор став символом українського народу. Ініціатором цього рішення був Михайло Грушевський. Проте з приходом гетьмана Павла Скоропадського порядок кольорів змінили на синьо-жовтий.

4 вересня 1991 року. Фото Валентина і Ладі БОЦДАНЕНКІВ.



Питання національної символіки демократичні сили порушували ще в грудні 1989 року на другому з'їзді народних депутатів СРСР. З квітня 1990 року синьо-жовтий прапор вивісили на вежі Львівської ратуші, 15 квітня – на вежі Івано-Франківської ратуші...

Пасіонарний настрій киян у дні голодування студентів, прийняття парламентом 16 липня 1990 року Декларації про Державний суверенітет України вихлюпнувся й відгуком у серці Києва. На флагштоці на Хрещатику 24 липня 1990 року сталося несподіване і таке жадане – перед Київською міською радою народних депутатів замайорів синьо-жовтий прапор поруч із державним (червоно-синім).

23 серпня 1991 року (після провалу путчу в Москві) на позачерговій сесії парламенту В'ячеслав Чорновіл, Іван Засць, Володимир Яворівський, Микола Пороський внесли до сесійної зали синьо-жовтий прапор. Саме ця дата пізніше була відображена в згаданому президентському указі (№ 987/2004): «На вшанування багатовікової історії українського державотворення, державної символіки незалежної України та з метою виховання поваги громадян до державних символів України поста-